

บทคัดย่อ

ชื่อวิทยานิพนธ์ : รูปแบบการจัดการท่องเที่ยวเชิงสุขภาพโดยความร่วมมือขององค์กรท้องถิ่นและชุมชนบ้านช่วงบุก ตำบลห้วยไร่ อำเภอด่านซ้าย จังหวัดแพร่

ชื่อผู้ทำวิทยานิพนธ์ : นางศิริภรณ์ ภิญโญชูโต

ชื่อปริญญา : ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต สาขาการวิจัยและพัฒนาท้องถิ่น

คณะกรรมการที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ :

ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ฉัตรนภา พรหมมา	ประธานกรรมการ
อาจารย์สำรวย คล้ายชม	กรรมการ

ISBN : 974-8416-71-2

การศึกษาครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาสภาพและศักยภาพชุมชนบ้านช่วงบุก ที่เอื้อต่อการท่องเที่ยวเชิงสุขภาพ และเพื่อศึกษารูปแบบการจัดการท่องเที่ยวเชิงสุขภาพโดยความร่วมมือขององค์กรท้องถิ่นและชุมชนบ้านช่วงบุก ตำบลห้วยไร่ อำเภอด่านซ้าย จังหวัดแพร่

ผลการศึกษาพบว่า ชุมชนบ้านช่วงบุกมีสภาพและศักยภาพที่เอื้อต่อการท่องเที่ยวเชิงสุขภาพ ทั้งสภาพภูมิศาสตร์ ประวัติศาสตร์ การคมนาคมทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ภูมิปัญญาและภูมิรู้ด้านสมุนไพร การสนับสนุนขององค์กรท้องถิ่น และความร่วมมือของชุมชน

องค์กรท้องถิ่นและชุมชนบ้านช่วงบุกร่วมกันกำหนดภาพพึงประสงค์ กำหนดแนวทางการปฏิบัติ จัดทำแผนปฏิบัติการ ทดลองปฏิบัติตามแผน ติดตามประเมินผล และปรับปรุงแก้ไข เพื่อให้ได้รูปแบบการจัดการท่องเที่ยวเชิงสุขภาพที่เหมาะสมกับชุมชนบ้านช่วงบุก และเกิดประโยชน์สูงสุดร่วมกัน

รูปแบบการจัดการท่องเที่ยวเชิงสุขภาพ โดยความร่วมมือขององค์กรท้องถิ่นและชุมชนบ้านช่วงบุก ตำบลห้วยไร่ อำเภอด่านซ้าย จังหวัดแพร่ มีค่านิพนธ์ร่วมกัน 4 ด้าน คือ ด้านการบริหารจัดการท่องเที่ยวเชิงสุขภาพบ้านช่วงบุก มีคณะกรรมการดำเนินงาน 2 ชุด คือ คณะกรรมการบริหารจัดการ และคณะกรรมการดำเนินกิจกรรมการท่องเที่ยว มีโครงสร้างการบริหารจัดการประกอบด้วย ประธาน รองประธาน เภรัญญิก ผู้ช่วยเภรัญญิก เลขานุการ ผู้ช่วยเลขานุการ และคณะกรรมการร่วม โครงสร้างการดำเนินการกิจกรรมการท่องเที่ยวเชิงสุขภาพบ้านช่วงบุก

ประกอบด้วย 7 ฝ่าย คือ ฝ่ายประชาสัมพันธ์และลงทะเบียน ฝ่ายที่พักโฮมสเตย์ (Home stay) ฝ่ายศูนย์เรียนรู้แพทย์แผนไทย สมุนไพร และผักพื้นบ้าน ฝ่ายบริการและรักษาความปลอดภัย ฝ่ายแลกเปลี่ยนวัฒนธรรมงานขันโตก ฝ่ายมัคคุเทศก์ และฝ่ายอาหารเครื่องดื่มและของชำร่วย

ด้านการบริการและกิจกรรมการท่องเที่ยวเชิงสุขภาพบ้านช่วงนุก มีการบริการการท่องเที่ยว 2 แบบ คือ แบบไม่พักค้างคืน (ไปเช้าเย็นกลับ) และแบบค้างคืน มีโปรแกรมการท่องเที่ยว 3 แบบ คือ พักค้างคืน 1 วัน 1 คืน พักค้างคืน 2 วัน 1 คืน และพักค้างคืน 3 วัน 2 คืน และมีกิจกรรมการท่องเที่ยวเชิงสุขภาพ 4 กิจกรรม คือ กิจกรรมการเรียนรู้จากศูนย์เรียนรู้แพทย์แผนไทย กิจกรรมการศึกษาความหลากหลายทางชีวภาพ กิจกรรมการพักผ่อนแบบโฮมสเตย์ (Home stay) และกิจกรรมการแลกเปลี่ยนวัฒนธรรม (ขันโตกอาหารพื้นบ้าน) ซึ่งเป็นกิจกรรมที่มุ่งให้นักท่องเที่ยวได้เรียนรู้เกี่ยวกับการดูแลและรักษาสุขภาพ การพักผ่อน การออกกำลังกาย และการรับประทานอาหารปลอดภัยสารพิษ

ด้านการประชาสัมพันธ์การท่องเที่ยวเชิงสุขภาพบ้านช่วงนุกมี 2 วิธีการ คือ การประชาสัมพันธ์ผ่านสื่อท้องถิ่น และการประชาสัมพันธ์ผ่านสื่อภายนอกท้องถิ่น โดยเน้นการประชาสัมพันธ์ผ่านสื่อหลากหลายช่องทาง

ด้านการสร้างพันธมิตรการท่องเที่ยว มี 2 วิธีการ คือ ประสานเชื่อมโยงเข้าร่วมกิจกรรมกับองค์กรต่างๆ และประสานเชื่อมโยงเส้นทางท่องเที่ยวในจังหวัดแพร่

ผลการทดลองรูปแบบพบว่า นักท่องเที่ยว ชาวบ้าน และองค์กรท้องถิ่น มีความพึงพอใจต่อรูปแบบการจัดการท่องเที่ยวเชิงสุขภาพ โดยความร่วมมือขององค์กรท้องถิ่นและชุมชนบ้านช่วงนุก โดยนักท่องเที่ยวมีความพึงพอใจต่อรูปแบบการกิจกรรมและบริการท่องเที่ยว เนื่องจากได้ความรู้เกี่ยวกับสมุนไพรและผักพื้นบ้าน การดูแลสุขภาพ การเดินป่าออกกำลังกายและเรียนรู้ความหลากหลายทางชีวภาพ การเรียนรู้วิถีชีวิตชาวบ้านจากการพักผ่อนแบบโฮมสเตย์ การบริโภคอาหารปลอดภัยสารพิษ และได้ร่วมกิจกรรมกับชาวบ้าน ส่วนชาวบ้าน มีความพึงพอใจเนื่องจากได้มีส่วนร่วมดำเนินการ มีโอกาสได้แสดงความสามารถในการบริการและจัดกิจกรรมการท่องเที่ยว และได้รายได้จากการบริการการท่องเที่ยวและการจำหน่ายผลิตภัณฑ์ชุมชน และองค์กรท้องถิ่นมีความพึงพอใจ เนื่องจากได้มีส่วนร่วมในกิจกรรมการท่องเที่ยว มีประสิทธิภาพการทำงานร่วมกับชาวบ้าน และได้ใช้ศักยภาพในการหนุนเสริมกิจกรรมชุมชน

คำสำคัญ : รูปแบบการจัดการ การท่องเที่ยวเชิงสุขภาพ องค์กรท้องถิ่น

ABSTRACT

Thesis title : A Model of Health Tourism Management of the Local Organizations with the Co-operation of the Ban Khuangbuk Community, Tambon Huay-Rai, Amphoe Denchai Phrae Province

Author : Mrs.Siraporn Pinyochoto

Degree : Master of Arts (Community Research and Development)

Thesis advisor and committee :

Assistant Professor Dr.Chartnapa Promma Chairperson

Lecturer Samruay Klaichom Committee

ISBN : 974-8416-71-2

The purpose of this study was to study the present situation and potential of Khuangbuk village community for health tourism and to study the local style of health tourism by cooperating with local organizations and Khungbuk village community in Huayrai subdistrict, Denchai district, Phrae province.

The results of the study found that Khuangbuk village community has the potential for health tourism with regard to the following areas; geography, history, transportation, natural resources, environment, wisdom and herbal wisdom, native vegetables, community leader, support of the local organization and cooperation of persons in community.

The cooperation of local organization and Khuangbuk village community designed a plan for their desired outcome. They defined a set of guidelines for; implementation, a plan of operation, follow up, evaluation, in order to arrive at a style of health tour management which was suited to Khuangbuk village community and to be maximal use.

The model of health tourism management derived through the cooperation of the local organization and Khuangbuk village community had 4 areas; administration of health tourism, services and activities, public relations, and networking.

The result of the study showed that tourists, villagers and the local organization were satisfied with the model of health tourism management. Tourists were satisfied with the model as they could learn about herb, native vegetables, looking after their health, trekking, exercise and biology, the way of living from their home stay. The villagers were satisfied because they participated in activities and had a chance to show their abilities while serving and doing tour activities, they received an income from their tour service, distributed community produce. The local organization were satisfied as they could participate in the tour activities, gain experience, join with the villagers and supported the activity of the community.

Keywords : style of management, health tourism, local organization